

Palliatieve sedatie

informatie voor patiënten

Een stervensproces verloopt meestal comfortabel en sereen. Maar soms zijn er fysieke of mentale symptomen (zoals pijn, kortademigheid, misselijkheid, angst, onrust, gevoelens van zinloosheid ...) die ondanks goede palliatieve zorg onvoldoende onder controle geraken. In sommige situaties vraagt een patiënt dan om palliatieve sedatie.

WAT IS PALLIATIEVE SEDATIE?

Palliatieve sedatie betekent dat een terminale patiënt medicatie krijgt om zijn bewustzijn te verlagen en dit zoveel als nodig, om een of meerdere symptomen die onvoldoende behandeld kunnen worden, onder controle te krijgen.

Welke en hoeveel medicatie toegediend wordt, is afhankelijk van de noden van de patiënt. Soms volstaat een lichte vermindering van het bewustzijn (de patiënt voelt zich slaperig) en is er nog communicatie mogelijk. In andere gevallen is een diepe sedatie nodig (de patiënt wordt in slaap gebracht) om het lijden weg te nemen.

In samenspraak met de patiënt (als dit mogelijk is) wordt de bewustzijnsverlaging met tussenpozen gegeven ('intermittent', bijvoorbeeld enkel 's nachts) of aanhoudend ('continu').

WIE KAN PALLIATIEVE SEDATIE VRAGEN?

U als patiënt kan zelf de vraag stellen aan de arts. Deze gaat dan op zijn beurt in gesprek met u en uw naasten.

In uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld als u wilsonbekwaam zou zijn, kan het multidisciplinaire team, in samenspraak met uw familie beslissen om over te gaan tot een sedatie.

Het is goed om de mogelijkheid van palliatieve sedatie vroegtijdig te bespreken. U kunt uw verwachtingen rond behandelingen en zorg ook op papier zetten. Daardoor kunnen de zorgverleners in moeilijke omstandigheden handelen volgens uw wens.

WANNEER WORDT PALLIATIEVE SEDATIE GESTART?

Palliatieve sedatie wordt pas gestart nadat er eerst met andere hulpmiddelen werd geprobeerd uw lichamelijk en/of psychisch lijden te bestrijden. Een bijkomende voorwaarde voor het starten van sedatie is dat u zich in een terminale fase bevindt. Dit wil zeggen dat het overlijden nabij is.

HOE VERLOOPT EEN PALLIATIEVE SEDATIE?

Eerst vinden gesprekken met u, uw familie en de zorgverleners plaats. Daarna beslist de arts of het opstarten van palliatieve sedatie aangewezen is.

Het is belangrijk dat u de tijd neemt om afscheid te nemen, om nog zaken te regelen. Het afscheid is niet alleen belangrijk voor u, maar ook voor uw familie. Als u dit wenst, kan een afscheidsritueel uitge-

voerd worden, waarbij een pastoraal medewerker van het ziekenhuis u en uw familie kan begeleiden.

Het is niet zinvol om tijdens de sedatie verder vocht en voeding toe te dienen en daarom wordt dit gestopt. Uw lichaam heeft dit niet meer nodig. Het verhoogt in tegendeel het ongemak en kan het sterven soms nodeloos verlengen. Als gesedeerde patiënt ondervindt u hier geen hinder van.

De arts bepaalt de juiste samenstelling en dosering van de medicatie.

De medicatie wordt via de bloedbaan of onderhuids toegediend, waarna u minder alert wordt of in slaap valt. Het vraagt soms wat tijd om de gewenste diepte van sedatie te bereiken. De arts past de dosis aan wanneer u nog tekenen van ongemak vertoont.

Nadat u gesedeerd bent, wordt u goed opgevolgd om de pijn en symptomen onder controle te houden en wordt de zorg, mondzorg, wisselhouding ... verdergezet.

Mogelijk beweegt u nog regelmatig en verandert uw ademhalingspatroon, maar daar ondervindt u geen last van (zie ook de brochure 'Wachten en waken', www.uzleuven.be/brochure/700990).

PALLIATIEVE SEDATIE IS GEEN EUTHANASIE

Het sterven van de patiënt blijft het gevolg van de ziekte en niet van de behandeling. Palliatieve sedatie is dus geen euthanasie. Het doel is om het natuurlijke stervensproces zo rustig en comfortabel mogelijk te laten verlopen.

Palliatieve sedatie kan uren tot enkele dagen duren. Uitzonderlijk kan het ook langer duren.

WAT KUNNEN UW NAASTEN BETEKENEN?

Uw naasten hebben de mogelijkheid om aanwezig te blijven nadat u gesedeerd werd. Indien gewenst kunnen zij helpen met uw verzorging door bijvoorbeeld de mond regelmatig te bevochtigen, de lippen te verzorgen met lippenbalsem, een kleine handmassage uit te voeren, rustige muziek te spelen, aromatherapie toe te passen ...

Tijdens het waken kunnen er veel gevoelens naar boven komen, gevoelens van onmacht, ongeduld, verdriet ..., maar ook gevoelens van zinvolheid, verbinding met de andere naasten, herstellen van relaties. Met vragen en bedenkingen kunnen uw naasten altijd terecht bij de hulpverleners.

“Mogen inslapen
wanneer men moe is
en een last die men lang
gedragen heeft mogen
loslaten is een
wonderbare zaak.”

Herman Hesse

